



คำสั่งกระทรวงกลาโหม

(คำสั่งชี้แจง)

ที่ ๖๕/๖๑๔๔

เรื่อง การแต่งเครื่องแบบทหาร

ปรากฏว่าการแต่งเครื่องแบบของทหารบางคน มิได้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องแบบทหาร โดยดัดแปลงบิดเบือนให้เป็นไปตามใจชอบ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการขาดระเบียบวินัยอันดีงาม บางคนก็แต่งเครื่องแบบทหารโดยไม่เอาใจใส่ในความสะอาดถูกต้องเรียบร้อย ซึ่งทำให้ขาดความสง่าผ่าเผย ไม่สมเกียรติของทหาร และเป็นเหตุให้ได้รับความเหยียดหยามจากบุคคลทั่ว ๆ ไป นับเป็นความเสียหายแก่ส่วนรวมของวงการทหารเป็นอย่างยิ่ง เพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายดังกล่าวแล้ว จึงให้ถือปฏิบัติในการแต่งเครื่องแบบทหารดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. หมวก ต้องรักษาให้สะอาด เมื่อสวมหมวกต้องสวมให้สุภาพ อย่าให้เอียงข้าง หายหลัง จุ่มหน้า จมดูน่าเกลียด หมวกชนิดทรงหม้อตาลจะต้องไม่บุบงุ่มบู่จนเสียทรง สายรัดคาง โดยปกติต้องรัดให้อยู่ระหว่างขอบหมวกด้านหน้ากับกะบังหมวกเท่านั้น นอกจากนี้ในโอกาสที่ขี่ม้าหรือขับรถ ซึ่งหมวกอาจปลิวตกได้ จะลดสายรัดคางลงก็ได้

ข้อ ๒. เสื้อ ควรเป็นเสื้อที่ตัดได้เหมาะกับทรวดทรงของตน และต้องซักให้สะอาด เรียบร้อย ถ้าต้องสวมเมื่อใช้กางเกงสีเดียวกัน สีเสื้อต้องคล้ายคลึงกับสีกางเกง

ห้ามมิให้พับแขนเสื้อเป็นอันขาด ถ้าสวมเสื้อคอพับแขนสั้น ให้ระวังมิให้แขนเสื้อ

ขึ้นในแลบออกมาเกินกว่าแขนเสื้อคอพับนั้น

เวลาแต่งเครื่องแบบเต็มยศหรือครึ่งยศ นอกจากที่กำหนดให้ใช้เสื้อสักหลาด หรือเลิร์จแล้ว ควรใช้ผ้าเนื้อดีพอสมควร ผู้ที่ใช้เข็มขัดเต็มยศหรือประคต ให้ติดขอกที่เอวทั้งสองข้าง เพื่อให้เข็มขัดเต็มยศหรือประคตนั้นอยู่ที่โดยแน่นอน

เลื้อยชั้นในที่สวมกับเครื่องแบบ ต้องใช้สีขาวหรือสีอ่อน ๆ แต่เวลาแต่งเครื่องแบบ

เต็มยศ ครึ่งยศ และเครื่องแบบสโมสร จะต้องใช้เสื้อเชิ้ตสีขาวเสมอ และข้อมือเสื้อเชิ้ตควรให้แลบออกมา

นอกเลื้อยชั้นนอกไม่เกิน ๑ เซนติเมตร

ข้อ ๓. กางเกง ควรเป็นกางเกงที่ตัดได้เหมาะสมกับทรวดทรงของตน อย่าให้คับหรือสั้นจนน่าเกลียด และต้องซักกรีดให้สะอาดเรียบร้อย ถ้าแต่งกับเสื้อสีเดียวกันต้องให้สีคล้ายคลึงกัน ถ้าเป็นกางเกงชนิดมีแถบ ให้แถบติดตรงแนวขาไม่ค่อนไปข้างหน้าหรือหลัง ระวังให้สีสดอยู่เสมอ เวลาแต่งเครื่องแบบเต็มยศครึ่งยศ และเครื่องแบบสโมสร นอกจากที่ได้กำหนดให้ใช้กางเกงสักหลาดหรือเลิร์จแล้ว ควรใช้ผ้าเนื้อดีพอสมควร

กางเกงแบบขี้น้ำ ควรใช้รูปขาพองตามลักษณะของกางเกงขี้น้ำ ไม่ควรใช้รูปขาสิบ เพราะไม่สะดวกในการขี้น้ำและไม่งาม

ข้อ ๔. เครื่องหมายหรือดุมที่เป็นโลหะและดินทอง ซึ่งใช้ประกอบกับเครื่องแบบนั้น ต้องให้เป็นมันอยู่เสมอ

ข้อ ๕. กระจก ด้ามและฝักกระจกเป็นส่วนที่เป็นโลหะควรจะขัดให้มัน กระจกก็อย่าให้เก่าและขาดลู่

ข้อ ๖. รองเท้า ต้องขัดให้สะอาด ถ้าเป็นชนิดหนังมันก็อย่าให้แตกกระแวงเป็นเกล็ด

ข้อ ๗. การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือแพรแถบเครื่องราชอิสริยาภรณ์

(๑) ถ้าประดับกับเสื้อคอปิดหรือเสื้อคอพับ ควรประดับให้แนวนบนของแพรแถบอยู่ต่ำกว่าแนวรั้งดุมเสื้อเม็ดที่หนึ่งประมาณ ๑ เซนติเมตร ส่วนตราคล้องคอให้เอาแพรแถบไว้ในคอเลื้อยชั้นนอก

(๒) ถ้าประดับกับเสื้อคอแฉะ (เครื่องแบบปกติ) ให้ปฏิบัติดังนี้

ก. เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดติดหน้าอกและแพรแถบ ให้ประดับไว้เหนือกระเป๋านบนเบื้องซ้ายในระดับพองาม เว้นแต่เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดที่กฎหมายว่าด้วยเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้น ๆ ระบุให้ประดับที่อกเสื้อเบื้องขวา ก็ให้ประดับเหนือกระเป๋านบนเบื้องขวา

ข. การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคล้องคอ ให้คล้องคอเสื้อคอพับ โดยวางแพรแถบไว้ภายใต้คอพับของเสื้อคอพับ ให้ดวงตราห้อยทับผ้าผูกคอ และให้ส่วนสูงของดวงตราจดขอบล่างของเงื่อนผ้าผูกคอ ผู้ที่ได้รับตราชนิดคล้องคอหลายดวง ให้ประดับดวงที่มีลำดับสูงดวงเดียว

ค. การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคัล่องคอมิดารา ให้ปฏิบัติ
อนุโลมตามความในหมายอักษร ข. ข้างต้น ส่วนดาราให้ประดับไว้ที่กึ่งกลางกระเป๋านเบื้องซ้าย

ส่วนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่กำหนดให้ประดับตราไว้ที่อกเสื้อเบื้องขวา
ก็ให้ประดับไว้กึ่งกลางกระเป๋านเบื้องขวา

(๓) การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ในเวลาแต่งเครื่องแบบปกติ
ตามกำหนดนัดหมายทางการ นั้น สำหรับผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่เป็นสายสะพาย
คงประดับเช่นเดียวกับในเวลาแต่งเครื่องแบบครึ่งยศ คือไม่สวมสายสะพายและไม่สวมสายสร้อย

(๔) ถ้าประดับกับเครื่องแบบสโมสร ให้ใช้เครื่องราชอิสริยาภรณ์จำลอง
เว้นแต่เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคัล่องคอและดารา ไม่ต้องใช้ชนิดจำลอง

การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์เวลาแต่งเครื่องแบบสโมสรเปิดอก (เว้นแต่
เครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคัล่องคอและดารา) ให้ประดับบนเสื้อส่วนที่แบะพับข้างซ้ายเท่านั้น
และไม่ควรประดับให้เกินความกว้างของส่วนที่แบะพับสำหรับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชนิดคัล่องคอ
ให้ประดับโดยวางแพรแถบไว้ใต้ผ้าผูกคอ โดยให้ส่วนสูงของดวงตราจกดขอบล่างของเงื่อนผ้าผูกคอ ผู้ที่ได้รับ
ตราชนิดคัล่องคอหรือดาราหลายดวง ให้ประดับแต่ดวงที่มีลำดับสูงดวงเดียว สำหรับสายสะพายให้สวมไว้
ภายในเสื้อเครื่องแบบสโมสร (ทับนอกเสื้อก็)

เครื่องห้อยคัล่องคอต่าง ๆ ที่มีได้ร้อยด้วยแพรแถบห้ามมิให้ประดับในเวลาแต่ง
เครื่องแบบสโมสร

ในโอกาสที่มีกำหนดนัดหมายทางการให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ต้องประดับ
เครื่องราชอิสริยาภรณ์จริง

ข้อ ๘. เข็มเครื่องหมายต่าง ๆ ซึ่งทางราชการทหารอนุญาตให้ติดที่อกเสื้อเครื่องแบบ
ได้นั้น ให้ติดได้ไม่เกิน ๑ เข็ม

ข้อ ๙. งานใด ๆ ที่กำหนดให้แต่งเครื่องแบบปกติหรืองานที่มีเกียรติ ซึ่งมีได้กำหนดให้
แต่งเครื่องแบบปกติประเภทใดโดยแน่นอน ให้แต่งเครื่องแบบปกติสีขาว เว้นแต่ทหารชั้นยศใดที่กฎหมาย
ที่ว่าด้วยเครื่องแบบทหารมิได้กำหนดให้มีเครื่องแบบปกติสีขาว ก็ให้แต่งเครื่องแบบปกติสีตามเหล่า

ข้อ ๑๐. ให้ยกเลิกคำชี้แจงและคำสั่งของกระทรวงกลาโหมที่เกี่ยวกับการแต่งเครื่องแบบ
ทหาร ดังต่อไปนี้

(๑) คำชี้แจงทหาร ที่ ๖/๑๓๘๕๕ เรื่อง การแต่งตัว ลง ๗ พ.ย. ๘๑
๒๔๘๑

๓๔๓

(๒) คำชี้แจงทหาร ที่ ๗/๑๘๓๙๙ เรื่อง การแต่งตั้งเพิ่มเติม ลง ๓๐ เม.ย. ๘๔
๒๔๘๔

(๓) คำสั่งทหาร ที่ ๒๘๓/๓๑๔๙๐ เรื่อง การแต่งตั้งไปในงานต่าง ๆ

ลง ๒๔ ธ.ค. ๘๖

(๔) คำชี้แจงทหาร ที่ ๒/๙๑๔ เรื่อง การแต่งตั้ง ลง ๒๓ ม.ค. ๘๘
๒๔๘๘

(๕) คำชี้แจงทหาร ที่ ๕/๓๙๖๙ เรื่องการแต่งตั้งไปในงานต่าง ๆ ในยาม
๒๔๘๘

สงคราม ลง ๒๗ มี.ค. ๘๘

(๖) คำสั่งทหาร ที่ ๑๘๔/๑๒๕๕๗ เรื่อง แก้อำนาจทหาร ลง ๒๒ ส.ค.๘๙

(๗) คำชี้แจงกระทรวงกลาโหม เรื่อง การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

สำหรับเครื่องแบบปกติเสื้อคอแบะ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๔๙๕ ซึ่งแก้ไขตามคำสั่งกระทรวงกลาโหม
ที่ ๒๑๙/๒๔๙๓๔ เรื่อง แก้อำนาจการประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ลงวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๔๙๖

สั่ง ณ วันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๔๙๗

รับคำสั่งรัฐมนตรี ฯ

(ลงชื่อ) พล.อ. หลวงเสนานรงค์

ปลัดกระทรวงกลาโหม